

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿ

ವೈ. ಮೋಹನ ರಾವ್
ಯು. ಅರವಿಂದ ಕುಮಾರ್
ಎಚ್.ಎನ್. ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್
ಟಿ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್
ಪ್ರಕಾಶ್ ರಾವ್ ಕೋಲೈ
ಟಿ. ಸುರೇಶ ರಾವ್
ರೂಪಾ ವಸಂತ ರಾವ್
ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ರಾವ್, ಮಟ್ಟು
ಕೆ. ವೇಣುಗೋಪಾಲ ರಾವ್
ಯು. ಪ್ರಫುಲ್ಲಚಂದ್ರ ರಾವ್

ಈ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ
ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ಗಳು, ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಲೇಖಕರ ಸ್ವಂತ
ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಹೊರತು ಅವು ಪತ್ರಿಕೆಯ
ಸಂಪಾದಕರ, ಪ್ರಕಾಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ
ವಾಗಿರಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಲೇಖನಗಳು ಅಥವಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇತರ
ಯಾವುದೇ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ
ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ವಾಚಕರು ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ ಪತ್ರ
ಮುಖೇನ ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬಹುದು.
-ಸಂ.

ಚಿಂತನ

ಧರ್ಮೇ ಚಾರ್ಥೇ ಚ ಕಾರ್ಮೇ ಚ ನಾತಿ
ಚರಿತವ್ಯಾತ್ಯಯೇಯಂ
(ನೀನು ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮ ಇವುಗಳ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸ
ಕೂಡದು) ಇದು ಭಾರತೀಯ ನಂಪದಾಯದ
ಮದುವೆಯ ನಂದಭೇದದಲ್ಲಿ ವಧುವಿನ ತಂದೆ
ವಿವಾಹವಾಗುವ ವರನಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು.
ವರನು ಈ ಷರತ್ತನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಧರ್ಮೇ ಚಾರ್ಥೇ ಚ ಕಾರ್ಮೇ ಚ ನಾತಿ ಚರಾಮಿ
(ನಾನು ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮದ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ)
ಸನಾತನ ಧರ್ಮ-ಮನು ಸ್ತೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಈ ಪರಸ್ಪರ ಹೇಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಚಿಂತನೆ
ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿವಾಹ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ
ಮಂತ ಗಳಿಂಬಂತೆ ತೋರುವ ಇದನ್ನು
ಪತ್ರಿಕೆ-ವಾಗ್ದಾನ-ಭಾಷೆ-ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ
ಕೊಂಡರೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಮಾತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಅರ್ಥ
ಬರುವುದು.

ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯೂನಿಸ್
ಆಂಡ್ ತ್ರೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ವಾಶ್ಯಾ ತ್ರೈ
ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದ ನಾವು ನಮ್ಮ
ನಾಮಾಜಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು
ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬಿನಾಡಿದಾಗ ಕೇವಲ ಅಧಿಕ ನಷ್ಟ
ಮಾತ್ರ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿವಾಹ
ಸಂಬಂಧವು ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ಬೀರಲ್ಪ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರನ್ನು
ನಂಬಿಕೊಂಡು ಬದುಕಿದವರು ಬೀದಿಬಾಲಗುವೆ
ಸಂದರ್ಭವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು
ಅನಾಥರಾಗಿ, ಬೇಡವಾದ ದುಶ್ಚಟಗಳ
ದಾಸರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತವರಿಂದ ತುಂಬಿದ
ಪಜಿಗಿಳಿಯಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರದ ನೈತಿಕ ಮೌಲ್ಯ
ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ.

ಹೀಗಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಉಪಯೋಗಿಸಿ-ಬಿನಾಡು
ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯದಂತೆ ನಾವು
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಚಿಕ್ಕವರಿರುವಾಗಲೇ ಬಂಧು
ಪ್ರೇಮ ಬಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು.
ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ
ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನಿ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
ಅನೇಕ ಸಲ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ವಸ್ತು ಮತ್ತೆ
ಉಪಯೋಗಿಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿನಾಡಲು
ಮನ ಒಪ್ಪದೆ 'ಅದು ನನ್ನದು' ಎಂಬ ಕೃತಜ್ಞತಾ
ಭಾವದೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು
ರಕ್ಷಿಸುವ ಗುಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು
ರುಢಿಸಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಆತನಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸು-
ಬಿನಾಡು ಎಂಬ ಮೌಲ್ಯ ಯಾವತ್ತು ಹತ್ತಿರ
ಬಾರದು. ಅಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ವಸ್ತು ಬಂಧುಗಳು, ಪತಿ
ಮೊದಲಾದವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವನೆ
ತುಂಬಿ ಸಂಸಾರದೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಯಾಗಿ
ಬಾಳುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಯಕ್ಷಗಾನವು ಜಾನಪದವೋ, ಜನಪದೀಯವೋ

“ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿದು
ದನರಿದಾರಯಲು
ಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗ್ |
ಚದುರರ್, ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ
ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ ಮತಿಗ್ ||”

“ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾತನಾಡಲು,
ಅಂತೆಯೇ ಬೇರೆಯವರು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ತಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ
ನಾಡಿನವರು (ಕನ್ನಡಿಗರು) ಸಮರ್ಥರು. ಅವರು
ಬುದಿವಂತರಾಗಿದ್ದು, ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನೂ
ಉದ್ದೇಶಪಟ್ಟು ಓದದೆಯೇ ಕಾವ್ಯವನ್ನು
ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದಿವಂತರು ಎಂದು ಕನ್ನಡ
ನಾಡಿನ ಜನರ ಕುರಿತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ
ದೊರೆಯೂ, ಕವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ಅಮೋಘವರ್ಷ
ನೃಪತುಂಗನು ತನ್ನ ಕವಿರಾಜ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿರುವನು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ
ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿರಾಜಮಾರವು ಮೊತ್ತ ಮೊದಲನೆಯ
ಕೃತಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರ, ಪ್ರಮುಖ
ನಗರಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ
ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳೇ
ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ. ಯಾವನೊಬ್ಬ
ಕವಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಡದೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನರು
ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಆಸೆ
ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ರೀತಿ ರಿವಾಜಗಳನ್ನು ತ್ರಿಪದಿಗಳ
ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ಪದ್ಯಗಳೇ ಜನಪದ
ಗೀತೆಗಳು. ಯಾವುದೇ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಿಂದ
ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯದೆ, ಡಾಕ್ಟರೇಟ್, ಎಂ. ಫಿಲ್
ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಗೊಡವೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಹೆಚ್ಚೇಕೆ
ಓದಬರಹಗಳನ್ನೇ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡ ಜನತೆ
“ಗಂಜೀಯ ಕುಡಿದರು ಗಂಡನ ಮನಿ ಲೇಸಿ |
ಆಂದಣದ ಮ್ಯಾಲ ಚವುರವ ಸಾರಿದಿ | ಹಂಗೀನ
ತವರ ಮನಿ ಸಾಕಿ |” ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಗೀತೆಯು
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಯಾವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗೂ ಕಡಿಮೆ
ಯಾದುದಲ್ಲ | ಹೀಗೆ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಹಾಡಿದ
‘ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
‘ಜನಪದ’ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ‘ದೇಶ ಪ್ರದೇಶ’ ಎಂಬ
ಅರ್ಥವಿದೆ. ಹೀಗೆ ‘ದೇಶದ’ ಯಾ ‘ಪ್ರದೇಶದ’
ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ‘ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
‘ಪ್ರದೇಶದ’ ಎಂಬುದನ್ನು ‘ಜಾನಪದ’ವೆಂತಲೂ,
‘ಜಾನಪದೀಯ’ವೆಂತಲೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ‘ಜಾನಪದ’ ಎಂಬ ಪದವೇ
ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಶುದ್ಧರೂಪವು
‘ಜನಪದೀಯ’ ಎಂಬುದು.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ‘ಜಾನಪದ’
ಎಂಬ ಪದವೇ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಶುದ್ಧರೂಪದ
‘ಜನಪದೀಯ’ ಎಂಬುದನ್ನೇ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ
ಮುಂದೆ ಬಳಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವಾಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ
ಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೊಂದು
ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು, ಕ್ರೀಡೆಗಳನ್ನು ‘ಜನಪದೀಯ’
ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ತುಳುನಾಡಿನ ಭೂತದಕೋಲ,
ಆಟಿ ಕಳಿಂಚ, ಕಂಬಳ, ಕೆಸಡ್ಲೂ, ನಾಗತಂಬಿಲ,
ಚಿನ್ನಮಣಿ ಆಟ, ಕುಟ್ಟಿದೊಣ್ಣೆ (ಚೀಣಿಕೋಲು),
ಗೋಂದ್ಲು ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಂತೆಯೇ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ
ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಗಮಂಡಲ, ಪಾಣರಾಟ,
ಹೋಳಿ ಕುಣಿತ, ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ಕಾಮನ ಹಬ್ಬ
(ಹಣಬು) ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ
ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಿದ್ದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು ‘ಜನಪದೀಯ’
ಗಳೆನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ
ಬಹುಮಂದಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಲೆಯಾದ
ಯಕ್ಷಗಾನವನ್ನು ಇವುಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಶುದ್ಧ ಅನ್ಯಾಯ!
ಭೂತಕೋಲ, ನಾಗತಂಬಿಲ, ನಾಗಮಂಡಲ,
ಪಾಣರಾಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಯ
ಲೇಪವಿದೆ; ಒಪ್ಪೋಣ! ಆದರೆ ಕೋಣಗಳ ಓಟದ
ಸ್ಪರ್ಧೆಯ ಕ್ರೀಡೆಯಾದ ಕಂಬಳ, ಚಿನ್ನಮಣಿ ಆಟ,
ಚೀಣಿಕೋಲು ಆಟ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ
ಯಕ್ಷಗಾನವಂತೂ ಖಂಡಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಪಡೆಯಕೂಡದು! ಆದರಿಂದಲೇ ಯಕ್ಷಗಾನವು
‘ಜಾನಪದ’ವೂ ಅಲ್ಲ ‘ಜನಪದೀಯ’ವೂ ಅಲ್ಲ
ಎಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನಮ್ಮ
ಸರಕಾರೀ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ’
ಆಕಾಡೆಮಿ’ ಎಂಬ ವಿಭಾಗವಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು

–ಶ್ರೀ ಮ.ನಾ. ಹೆಚ್ಚಾರ
ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ಅದು ಸರಕಾರವನ್ನು
ನಿಂದಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಜಾನಪದ (ಜನಪದೀಯ)
ವನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನದಿಂದ ಬೇರೆಡಿಸಬೇಕು. ಕಾರಣ,
ಹಲವುಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡಿದಾಗಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ
ಕಲೆಯಾಗಿರುವುದು ಯಕ್ಷಗಾನವು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ
ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ!

ಯಕ್ಷಗಾನವು ವೇಷಭೂಷಣ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ,
ವಾದ್ಯ ವಾದನ ಮತ್ತು ರಸಭಾವಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ -
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ, ಸಮಗ್ರ ಕತೆಯೊಂದನ್ನು
ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಎದುರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಒಂದು
ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಲೆ! ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಸಾಟಿಯಾದುದು
ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಬೀದಿನಾಟಕ, ರಂಗನಾಟಕ,
ಚಲನಚಿತ್ರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ನಾವು
ಇಂತಹ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಾಣಲಾರವು!
ಯಕ್ಷಗಾನದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ
ಸಂಗೀತ ಪದತಿ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಇತರ
ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾಗದ ಮೂವತ್ತೆರಡು
ರಾಗ-ತಾಳಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು
ಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಯಾವ ‘ಜನಪದೀಯ’
ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹುದಿದೆಯೆಂದು ಯಾರಾದರೂ
ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲರೇ? ಯಕ್ಷಗಾನದ ನರ್ತನ
(ಕುಣಿತ)ಕ್ಕೆ ಭರತನ ನಾಟ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಧಾರವಿದೆ.
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿದ್ದು, ಕೈಯ
ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ.
ಪ್ರಯಾಣ, ಬೇಟೆ, ಯುದ್ಧ, ಶೃಂಗಾರ, ಲಾಸ್ಯ,
ನವವಿಹಾರ, ಆರಂಭದ ಪ್ರವೇಶ (ಬಡೋಲಗ)
ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನರ್ತನ ಭೇದಗಳನ್ನು
ನೋಡಬಹುದು! ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಮುಂದೆ
ಚರ್ಚಿಸೋಣ! ಸಂಭಾಷಣೆ ಮತ್ತು
ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ‘ಆತು’ ತನವನ್ನು ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ
ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭರತನು
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀ, ಸಾಪ್ತತೀ, ಕೈಶಿಕೀ ಮತ್ತು
ಆರಭಟೀ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ‘ವೃತ್ತಿ’ಗಳಿವೆ
ಯೆಂದಿದ್ದಾನೆ. ‘ವೃತ್ತಿ’ ಎಂದರೆ ರಸಪ್ರತಿಪಾದನೆಗೆ
ಕಾರಣವಾದ ವಿಷಯ’ ಎಂದರ್ಥ. ಈ ನಾಲ್ಕು
ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ‘ಭಾರತಿ ವೃತ್ತಿ’ ಎಂದರೆ ರಸಭಾವಗಳನ್ನು
ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಪದಗಳೆಂದರ್ಥ.
ರಸಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ರಸ-ಭಾವಗಳನ್ನು
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದೇ ‘ಭಾರತೀ ವೃತ್ತಿ’ಯೆನಿಸುವುದು.
ಇದನ್ನು ನಾವು ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ
‘ಭಾರತೀ ವೃತ್ತಿ’ಯು ಯಕ್ಷಗಾನದ ‘ಅರ್ಥಗಾರಿಕೆ’
ಯಾ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ
ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರಾದ ವಿಶ್ವನಾಥ (ಸಾಹಿತ್ಯ ದೋಣ), ರಾಮ
ಚಂದ್ರ, ಗುಣಚಂದ್ರ, ಅಭಿನವಗುಪ್ತ
ಮುಂತಾದವರಲ್ಲ ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು
ಈ ‘ಭಾರತೀ ವೃತ್ತಿ’ಯು ಸ್ತ್ರೀ ವರ್ಜಿತ’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.
ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಕತೆ ಯಾ ಸಂಭಾಷಣೆಯಲ್ಲಿ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪುರುಷನೇ ನಿರ್ವಹಿಸಿ
ರಸಭಾವಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಥವು.
ಆದರೆ ಈಗೀಗ ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನು
ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಪುರುಷಪಾತ್ರಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಯಕ್ಷಗಾನ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು.
ಇದು ಕೇವಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು
ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರತೀಕವೆನಬಹುದು.
ಇನ್ನು, ಈ ಲೇಖನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ
‘ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ’ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಕುರಿತು
- ಯಕ್ಷಗಾನದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ
ಕಲಾವಿದರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ
ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡದವರೇ ಅಧಿಕ
ಮಂದಿ! ಹೆಚ್ಚೇಕೆ? ನಿರಕರ್ಮಿಗಳೂ ಸಹಾ ಯಕ್ಷಗಾನದ
ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದರಾಗಿದ್ದರು! ಬಣ್ಣದ ಮಹಾಲಿಂಗ,
ವೇಣೂರು ಸುಂದರ ಆಚಾರ್ಯ, ನೆಯನ ಕುಮಾರ
(ತೆಂಕಿನಲ್ಲಿ) ಮುಂತಾದವರು, ಹಾರಾಡಿ ರಾಮ,
ಹಾರಾಡಿ ಕುಷ್ಠ, ಶಿರಿಯಾರ ಮಂಜು, ಜಲವಳ್ಳಿ,
ಚಿಟ್ಟಾಣಿ (ಬಡಗಿನಲ್ಲಿ) ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ
ನರ್ತನ, ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಹಾವ-ಭಾವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ
ಬಹು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು! ತಾವು ಆಡುವ ಮಾತಿನ
ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮಾತನಾಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಕತೆಯ
ಓಟಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ ಸಹಪಾತ್ರಧಾರಿ
ಗಳೊಂದಿಗೆ ಯಶಸ್ವಿ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ
ಮಾಡಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರ ಮಾತಿನಂತೆ ನಡೆದು ವರದಿ
(6ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ ...)

ಹೊಸ ಬೆಳಕು

ನಲ್ಲಡಿ :
ದುರ್ಲಭಂ ತ್ರಯಮೇವೈತದ್ ದೈವಾನುಗ್ರಹ
ಹೇತುಕಮ್
ಮನುಷ್ಯತ್ವಂ ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಂ ಮಹಾಪುರುಷ
ಸಂಶ್ರಯಃ ||
ಅಂದರೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ದುರ್ಲಭವಾದವು ಈ ಮೂರು ಮಾತ್ರ.
ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮ, ಮೋಕ್ಷೋಚ್ಛೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮರಾದ
ಸಾಧುಜನರ ಸಹವಾಸ ಈ ಮೂರು
ಈಶ್ವರಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಾತ್ರ ದೊರಕತಕ್ಕವು.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಚಯ :
ಹೂಗೊಂಚಲು - ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ರಾವ್
ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ರಾವ್ ತಮ್ಮ ಕವಿವಾಣಿಯಲ್ಲಿ
ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ‘ಹೂಗೊಂಚಲು’ ಎರಡನೆಯ
ಆವೃತ್ತಿ; ಮೊದಲ ಸಲ 11 ಕವನಗಳಿದ್ದವು.
ಆದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಈ ಆವೃತ್ತಿ
ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳು, ವೈರಾಗ್ಯ
ಗೀತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮ ಗೀತೆಗಳು ಎಂದು
ಇಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಆದಿ
ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ, ಭರ್ತೃಹರಿ, ಪಂಜೆ
ಮಂಗಳೇಶರಾಯರು, ಮಂಜೇಶ್ವರ
ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಕುವೆಂಪು, ನರಸಿಂಹ ಸ್ವಾಮಿ,
ಜಿ.ವಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಹೀಗೆ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು
ಕವಿ ಬಿ. ವಿ. ರಾವ್ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿ
ದಾಯಕ ಚೇತನಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ಆದಿ
ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಕ್ಷಮಾಪಣ ಸ್ತೋತ್ರದ
ಒಂದು ಪದ್ಯದ ಭಾವಾನುವಾದ. ಹೀಗಿದೆ.
ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರವನರಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಯಂತ್ರವನರಿಯೆ
ನಿನ್ನ ನೂರು ಸ್ತುತಿಗೀತೆಗಳೊಂದನು
ನಾನರಿಯೆ, ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯನರಿಯೆ, ನಿನ್ನ
ಮುದ್ರೆಯನರಿಯೆ, ನನ್ನ ದುಃಖವನು ನಿನಗೆ
ತಿಳುಹಲೆಂತೆಂದರಿಯೆ. ಓಂದನು ಮಾತ್ರ
ನಾನರಿವೆ, ಪ್ರೇಮಮಯ ದೇವಿ
ಕಷ್ಟಕಂಟಕವು ಮಾಯವಹುದು, ನೀನೇ
ಶರಣೆನ್ನಲು.

ಮಾತೆಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ತಲಪಲಿ ಎಂದು
ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಈ ಹೂ
ಗೊಂಚಲು ಅರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಬಿ. ವಿ. ರಾವ್ (ಬಪ್ಪನಾಡು ವಿಜಯ
ಕುಮಾರ್ ರಾವ್) ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ 1979ರ
ತನಕ ಟಾಟಾ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್
(ಟಿ.ಸಿ.ಇ)ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಅದೇ ಕಂಪನಿಯ ಬೆಂಗಳೂರು
ಶಾಖೆಗೆ ವರ್ಗವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ 1988ರ ತನಕ
ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು. ಇವರು ನಚಿಕೇಶ
ಮನೋವಿಕಾಸ, ವಿಜಯನಗರ ಬೆಂಗಳೂರು
ಇದರ ಸ್ಥಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪೂರ್ಣ ಕನ್ಸಲ್ಟಿಂಗ್
ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅದನ್ನು
ಪೂರ್ಣ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ಸ್ ಪ್ರೈ.ಲಿ.
ಮಾಡಿ ಅದರ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಮತ್ತು
ನಿರ್ದೇಶಕರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

- ವೈ. ಮೋಹನರಾವ್

ಶ್ರೀಶಾರದಾ ವೇದಿಕೆಯ ಮಹಾ ಪೋಷಕರು : ಅಂಬಲಪಾಡಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾವ್, ಡಾ|| ಪಿ. ವಿಠಲ ರಾವ್ ಮಣಿಪಾಲ, ಕೆ. ರಮೇಶ ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್ ಸತಾರ, ಟಿ. ಆರ್. ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್
ಬೆಂಗಳೂರು, ನಳಿನಿ ಆರ್. ಶ್ಯಾನುಭಾಗ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ದಿ|| ಕುಂಜಾರು ವಿಠಲ ರಾವ್ ಮುಂಬೈ, ಶ್ಯಾಮರಾವ್ ಅಲೆವೂರು, ವೈ. ಮುರಳೀಕೃಷ್ಣ ರಾವ್ ಉಡುಪಿ, ಸಿ. ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ರಾವ್ ಚಿಟಾಡಿ, ಎಂ. ಸದಾನಂದ ರಾವ್ ಚಿಟಾಡಿ, ಡಾ|| ವೈ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ರಾವ್ ಕುಕ್ಕಿಕ್ಕಟ್ಟಿ, ಬಿ. ಎಂ.ಸಂಜೀವ ರಾವ್ ಮಂಗಳೂರು, ಎನ್.ಡಿ. ಜಗನ್ನಾಥ ರಾವ್ ಬೆಂಗಳೂರು,
ಕೆ. ಬಿ. ರವಿಶಂಕರ್ ರಾವ್ ಮಂಗಳೂರು, ಪಿ. ಆರ್. ಸದಾಶಿವ ರಾವ್ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳ್ಳಣ್ಣ್ ವಾಸುದೇವ ರಾವ್ ಉಡುಪಿ, ಕುಡುಪು ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಸತಾರ, ಎ. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ
ರಾವ್ ಆಳುಗೇಲು, ಶ್ರೀಮತಿ ಸರೋಜಿನಿ ದೇವರಾವ್ ನಂದಿಕೂರು, ಡಾ|| ಪರೀಕೆ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮಾರ್ಪಳ್ಳಿ ಉಡುಪಿ, ಕೆ. ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ ಉಡುಪಿ